

PAMÁTKOVÝ ZÁKON (ČÁST)

§ 21 - OPRAVNĚNÍ K ARCHEOLOGICKÝM VÝZKUMŮM

1. Archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd České republiky (dále jen **Archeologický ústav**).
2. Ministerstvo kultury může v odůvodněných případech po dohodě s Akademií věd České republiky povolit provádění archeologických výzkumů vysokým školám, pokud je provádějí při plnění svých vědeckých nebo pedagogických úkolů, muzeím nebo jiným organizacím, které mají pro odborné provádění archeologických výzkumů potřebné předpoklady (dále jen **oprávněná organizace**). Oprávněná organizace uzavírá s Akademií věd České republiky dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů.
3. Oprávněná organizace je povinna oznámit Archeologickému ústavu zahájení archeologických výzkumů a podat mu o jejich výsledcích zprávu. Jde-li o archeologické výzkumy na území prohlášeném za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, Archeologický ústav a oprávněné organizace oznámí zahájení archeologických výzkumů odborné organizaci státní památkové péče, které podají též zprávu o jejich výsledcích.
4. Ministerstvo kultury po dohodě s Akademií věd České republiky může odejmout povolení k provádění archeologických výzkumů oprávněné organizaci, která porušila podmínky, za kterých jí bylo povolení uděleno.

§ 22 - PROVÁDĚNÍ ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ

1. Archeologický ústav a oprávněné organizace jsou povinny před zahájením archeologických výzkumů uzavřít dohodu s vlastníkem (**správce, uživatelem**) nemovitosti, na které se mají archeologické výzkumy provádět, o podmínkách archeologických výzkumů na nemovitosti. Nedojde-li k dohodě, rozhodne krajský úřad o povinnostech vlastníka (**správce, uživatele**) nemovitosti strpět provedení archeologických výzkumů a o podmínkách, za nichž archeologické výzkumy mohou být provedeny.
2. Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.

§ 23 - ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY

1. Archeologickým nálezem je věc (**soubor věcí**), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí.
2. O archeologickém nález, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nález došlo. Oznámení o archeologickém nález je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k archeologickému nález, a to nejpozději druhého dne po archeologickém nález nebo potom, kdy se o archeologickém nález dověděl.
3. Archeologický nález i naleziště musejí být ponechány beze změny až do prohlídky Archeologickým ústavem nebo muzeem, nejméně však po dobu pěti pracovních dnů po učiněném oznámení. Archeologický ústav nebo oprávněná organizace učiní na nalezišti všechna opatření nezbytná pro okamžitou záchranu archeologického nález, zejména před jeho poškozením, zničením nebo odcizením.
4. Jde-li o archeologický nález uvedený v odstavci 2, má nálezce právo na odměnu, kterou mu poskytne krajský úřad, a to do výše ceny materiálu; je-li archeologický nález zhotoven z drahých kovů nebo jiných cenných materiálů, v ostatních případech až do výše 10 procent kulturně historické hodnoty archeologického nález určené na základě odborného posudku. Nálezce má právo na náhradu nutných nákladů, které mu vznikly v souvislosti s archeologickým nálezem. O náhradě rozhodne a náhradu poskytne krajský úřad. Podrobnosti o podmínkách poskytování odměny a náhrady nálezci stanoví obecně závazný právní předpis.
5. U nemovitých archeologických nálezů prohlášených za kulturní památky určí krajský úřad organizaci zřizovanou krajem, která bude zabezpečovat péči o ně. Jsou-li tyto archeologické nálezy na nemovitostech v státním majetku, určí tuto

organizaci v dohodě s orgánem nadřízeným organizaci, která nemovitost spravuje nebo užívá, krajský úřad. Je-li nemovitý nález prohlášen za kulturní památku na území několika krajů, určí organizaci pro zabezpečení péče o kulturní památku tyto krajské ve vzájemné dohodě po předchozím projednání s ministerstvem kultury, a nedojde-li k dohodě, určí tuto organizaci ministerstvo kultury.

6. Veškeré movité archeologické nálezy jsou národním majetkem a ukládají se zpravidla do muzeí.
7. O archeologických nálezech, k nimž dojde v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby, platí zvláštní předpisy. (§ 127 stavebního zákona)

§ 24 - NÁHRADA ZA MAJETKOVOU ÚJMU

1. Při provádění archeologických výzkumů jsou Archeologický ústav a oprávněné organizace povinny dbát zájmů chráněných zvláštními předpisy, spolupracovat s orgány zabezpečujícími ochranu těchto zájmů a co nejvíce chránit práva a oprávněné zájmy vlastníků (**správce, uživatelů**) nemovitostí, popřípadě jiného majetku.
2. Je-li vlastník (**správce, uživatel**) nemovitosti nebo jiného majetku prováděním archeologického výzkumu nebo opatřením na ochranu archeologického nálezu podstatně omezen v běžném užívání nemovitosti nebo jiného majetku, má právo, aby mu Archeologický ústav nebo oprávněná organizace poskytly přiměřenou jednorázovou náhradu. Po ukončení prací jsou Archeologický ústav nebo oprávněná organizace povinny uvést nemovitost nebo jiný majetek do předešlého stavu. Není-li to možné nebo hospodářsky účelné, má vlastník (**správce, uživatel**) nemovitosti nebo jiného majetku právo na peněžitou náhradu.
3. Právo na náhradu za majetkovou újmu podle odstavce 2 je třeba uplatnit u Archeologického ústavu nebo oprávněné organizace do šesti měsíců od ukončení archeologického výzkumu nebo od ukončení opatření na ochranu archeologického nálezu, jinak právo zaniká. Nedojde-li k dohodě, rozhoduje o náhradě a její výši krajský úřad.